

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIŠ PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2023 m. balandžio 28 d. Nr. 4D-2022/2-1110
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau vadinama – Pareiškėja) skundą dėl Palangos miesto savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybė) administracijos tarnautojų veiksmų (neveikimo), netinkamai vykdant benamių kačių Palangos mieste priežiūros funkciją ir pažeidžiant teisę į gerą viešąjį administravimą.

2. Pareiškėja skunde nurodo:

2.1. 2022 m. balandžio mėnesį telefonu kreipėsi į Klaipėdos gyvūnų globos namus uždaryją akcinę bendrovę „A“ (toliau vadinama – Bendrovė) ir į Savivaldybės administraciją, norėdama išsiaiškinti, kokiomis sąlygomis į šiuos globos namus būtų galima patalpinti benames kates, kokios yra benamių kačių sterilizacijos ir kastracijos galimybės. Abi minėtos įstaigos informavo, kad nurodyti klausimai sprendžiami, pateikus prašymą Savivaldybei.

2.2. Pareiškėja 2022 m. birželio 7 d. raštu kreipėsi į Savivaldybės administraciją (žr. pažymos 3 punktą).

2.3. Savivaldybės administracijos darbuotoja 2022 m. birželio 22 d. telefonu informavo apie Pareiškėjos kreipimosi perdavimą Bendrovei (ko Pareiškėja neprašė), kuris susisieks su Pareiškėja, ir pranešė apie galimybę Pareiškėjai pačiai kreiptis į Bendrovę.

2.4. Pareiškėja 2022 m. rugpjūčio 12 d. paskambino į Savivaldybę, norėdama sužinoti, kodėl į kreipimąsi negauna jokio atsakymo.

Buvo pažadėta viską išsiaiškinti ir pranešti telefonu, tačiau nei iš Bendrovės, nei iš Savivaldybės administracijos Pareiškėja nesulaukė nei skambučių, nei atsakymų. „Savivaldybė nuo prašančiojo atsivėrė tylos siena“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.5. Palangoje yra daug beglobių, benamių ir apleistų kačių, kurios pavasarį ir rudenį nevaldomai dauginasi, gyvena kiemuose, krūmuose, net prie tilto kopose ir alkanos laksto po pliažą. Žiemą benamės katės gyvena ant sniego ir ledo, todėl peršąla ir dažnai serga. Juos globojantys žmonės stato namelius jiems pasislėpti nuo vėjo, lietaus ir sniego.

2.6. Nors Savivaldybė į biudžetą iš poilsiautojų ir turistų surenka didžiules lėšų sumas (pagalvės, automobilių parkavimo, prekyviečių ir kitų mokesčių; per 2021 metus vien pagalvės mokesčio surinkta 750 tūkst. eurų), valdžiai visiškai nerūpi su benamiais gyvūnais susiję klausimai. Savivaldybė apsiribojo tik sutarties su Bendrove sudarymu. O ši įstaiga neišsprendžia benamių gyvūnų populiacijos mažinimo klausimo, nes yra už kelių dešimčių kilometrų, o ir pati jokios iniciatyvos nerodo.

2.7. Benamių kačių sterilizacijos klausimas paremtas tokiomis biurokratinėmis-administracinėmis taisyklėmis, kaip prašymų rašymas (dėl kiekvienos katės atskirai), atsakymų laukimas (galimas ir nesulaukimas), transporto organizavimas (joks viešasis transportas į

Klaipėdoje esančią Bendrovę nevažinėja). Tokios taisyklės sugalvotos tam, kad klausimais dėl beglobių gyvūnų nebūtų trukdoma nei Savivaldybė, nei Bendrovė.

2.8. Beglobių gyvūnų populiacijos mažinimas (reguliavimas) humaniškais priemonėmis kurorte yra labai svarbus veiksnys, užkertantis kelią galimų infekcinių ligų plitimui Palangos mieste.

2.9. Savivaldybė galėtų pasirūpinti beglobių gyvūnų šeryklėlių įrengimu.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

3. Pareiškėjos 2022 m. birželio 7 d. kreipimesi Savivaldybės administracijos direktoriui rašoma:

„Esu ilgametė laukinių gyvūnų (katinukų) globėja-savanorė.

2010–2011 m. buvau bendruomenės „B“ narė su kitais savanoriais, kurios pirmininkė buvo L. G. Taip pat 2016 m. susikūrusios organizacijos „C“ narė, vadovaujamos advokatės A. S.

Kartu su kitais savanoriais esu daug prisidėjusi prie katinukų populiacijos mažinimo, juos kastruojant, sterilizuojant, gydant, slaugant iš Savivaldybės skirtų lėšų, jei būdavo patvirtinamas mūsų organizacijos parengtas projektas. Nors laukiniams gyvūnams skirtų lėšų suma būdavo pati mažiausia, palyginus su kitų dalyvių parengtiems projektams skirtomis išpūdingomis lėšų sumomis (pavyzdžiui, ekskursijoms dėl Palangos gražinimo). Bet dėl to Palanga tikrai netapo gražesne. Iš lėšų likučių gaudavome šiek tiek maisto gyvūnėliams, bet pagrindė visą laiką maitinome ir dabar maitiname iš savo lėšų.

Šiuo metu globoju apie dvidešimt katinukų keliose vietose, nors „C“ veikla dėl nežinomų priežasčių yra nutrūkusi ir absoliučiai jokios pagalbos mes savanoriai nebeturime. O nemokama katinukų kastracija ir sterilizacija Klaipėdos m. gyvūnų globos namuose „A“ ne visi gali pasinaudoti (ypatingai senjorai), nes dėl kiekvieno katinuko pareiškimų rašymas, atsakymų laukimas, transporto organizavimas nuvežimui ir parsivežimui (kelionė du kartus) ir mokestis už keliones tiesiog neapsimoka. Keleto laukinių katinukų iš anksto sugaudyti negalima, nes jų nėra kur laikyti, o ir pats sugaudymas kartais ir ilgokai užtrunka. Todėl lieka neaišku – ar pirma rašyti pareiškimą, ar gaudyti katinuką. Žodžiu, tai – ne pagalba. Turėtų būti supaprastintas priėjimas pas veterinarus, norintiems kastruoti ir sterilizuoti laukinius katinukus asmenims, kol dar tokių randasi.

Todėl apsvarsčius visas sąlygas ir aplinkybes, š. m. balandžio mėnesį savo lėšomis sterilizavau dvi laukines katytes (jei pavyks pagauti – sterilizuosiu trečią). Veterinaras V.U. kaip ilgametei savanorei padarė nuolaidą ir sumokėjau po 30 eurų už kiekvieną katytę.

Šiuo metu globojant (maitinant ir sergančius gaudant pagal galimybes savo lėšomis) tokį nemažą kiekį laukinių katinukų yra tikrai ir fiziškai, ir finansiškai sunku, nes viso ko ir kainos kyla, ir pragyvenimo lygis krenta.

Todėl prašau Jūsų tarpininkavimo, kad gyvūnų globos namai „A“, su kuriais Savivaldybė yra sudariusi sutartį, į savo globą paimtų šešis ar septynis katinukus, kuriuos aš globoju.

Esant būtinybei, jų daliai paaukočiau šiek tiek lėšų, arba maisto. Katinukai visi yra sterilizuoti ir kastruoti, įvairaus amžiaus.

Būsiu labai dėkinga.“

4. Savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus vedėjo pavaduotojos D.M. elektroniniu paštu 2022 m. birželio 22 d. 15:44 buvo išsiųstas laiškas adresu <...>, nurodant:

„Laba diena siunčiu pilietės prašymą tarpininkauti dėl kačiukų paėmimo. Dėkojame už pagalbą.“

5. Bendrovės 2022 m. spalio 24 d. rašte Savivaldybės administracijai rašoma:

„Atsakydami į Jūsų užklausimą, pranešame, kad susipažinus su 2022 m. birželio 22 d. gautam prašyme nurodyta informacija, paaiškėjo, jog tai yra ne kačiukai, kaip yra rašoma Savivaldybės

administracijos atsiųstame elektroniniame laiške, o suaugusios įvairaus amžiaus nesocializuotos katės, kurios yra sterilizuotos ir kastruotos. Tą nurodo ir pati Pareiškėja X 2022 m. birželio 7 d. parašytame savo prašyme. Kastruotos ir sterilizuotos katės turi gyventi savo natūraliose buveinėse. Toks ir yra kačių populiacijos mažinimo tikslas. Sterilizuotos ir kastruotos nesocializuotos katės nėra gaudomos ir apgyvendinamos gyvūnų globos namuose. Gyventojams iškastruotas ir sterilizuotas laisvėje gyvenančias kates šerti nėra draudžiama, tai taip pat nėra ir privaloma. Gyventojai gyvūnus maitina savo laisva valia.

Kaip rašo pati X, ji kates prižiūri keliose Palangos miesto vietose. Iš Palangos miesto į Bendrovę nuo 2022 m. sausio 1 d. iki dabar pateko daugiau nei 40 kačių. Kadangi X nenurodė tikslų kačių priežiūros vietų, atsakyti, kiek kačių į Bendrovę pateko būtent iš jos prižiūrimų vietų, pasakyti negalime.“

6. Savivaldybės administracijos 2022 m. spalio 27 d. rašte Nr. (4.11E)D3-3849 Seimo kontrolierei rašoma:

„Savivaldybės administracija, įgyvendindama Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo nuostatas, rūpinasi gyvūnų gerove, sprendžia problemas, kylančias dėl šeimininkų naminių ir laukinių gyvūnų Palangos mieste.

Savivaldybė pagal kompetenciją dalyvauja įgyvendinant gyvūnų gerovės ir apsaugos programas, informuoja ir skatina visuomenę globoti gyvūnus, išskyrus laukinius. Vadovaudamasi Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos patvirtintu Gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse tvarkos aprašu, Savivaldybė yra patvirtinusi Gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse taisyklės ir kontroliuoja jų įgyvendinimą bei organizuoja šeimininkų gyvūnų augintinių skaičiaus mažinimo savivaldybės teritorijoje veiklą, atlieka kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas. Gyvūnų gerovės ir apsaugos reikalavimų Palangos mieste laikymosi ir vykdymo kontrolę vykdo Savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyrius, bendradarbiaudamas su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Palangos valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba bei Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Palangos miesto policijos komisariatu. Palangos miesto savivaldybės 2022–2024 m. strateginio veiklos plano Sveikatingumo programos (Nr. 6) priemonėje „Aplinkos kokybės gerinimas“ numatytos lėšos bendrijų, asociacijų, VŠĮ bei kitų visuomeninių organizacijų teikiamiems projektams finansuoti, tačiau 2020–2022 m. jų gauta nebuvo.

Savivaldybė, spręsdama šeimininkų naminių ir laukinių gyvūnų gaudymo, karantinavimo, eutanazijos, utilizavimo, gyvūnų kastravimo ir sterilizavimo Savivaldybės teritorijoje problemas, nuo 2022 m. rugsėjo 19 d. šias paslaugas pagal sutartį Nr. (2.7.E)S1-PS-114 perka iš jas teikiančios įmonės.

Savivaldybė 2022 m. birželio 7 d. gavo Pareiškėjos prašymą dėl laukinių gyvūnų globos, į kurį Savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyrius nedelsiant sureagavo ir telefonu <...> informavo, kad jos prašymas paimti jos globojamus kačiukus persiūstas Bendrovės specialistams. Raštu Pareiškėjai į jos paklausimą nebuvo atsakyta, nes ji pati raštiško atsakymo atsisakė kalbėdama telefonu su Savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus darbuotoja.

Atkreiptinas dėmesys, kad piliečiai laisva valia užsiimantys šeimininkų gyvūnų globa, įsipareigoja juos šerti ir jais rūpintis, o, kai dėl tam tikrų priežasčių to atsisakoma, kreipiamasi į Savivaldybę dėl jų paėmimo iš laikinos globos. Kaip informavo Bendrovė, savanoriškai sterilizuotos katės nėra surenkamos, o šeimininkiai gyvūnai yra surenkami, gavus apie juos informaciją iš piliečių ar Savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus specialistų.

Įvertinus Pareiškėjos skunde išdėstytas aplinkybes ir remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad skundas buvo persiūstas tinkamai institucijai (Bendrovei) nepažeidžiant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme numatyto termino. Pažymėtina, kad Savivaldybė įgyvendina Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme savivaldybių administracijoms numatytus įpareigojimus, nuolat rūpinasi gyvūnų gerove ir apsauga Palangos mieste.“

7. Seimo kontrolierei paprašius Savivaldybės administracijos nurodyti dokumentus, kuriais vadovaujantis buvo nagrinėjamas Savivaldybės administracijoje gautas Pareiškėjos skunde nurodytas 2022 m. birželio 7 d. kreipimasis, atsakyta:

„Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 patvirtintų Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 36 punktu („Jei priimant ar priėmus asmens prašymą ar skundą, adresuotą vienai institucijai, paaiškėja, kad prašyme ar skunde nurodyti klausimai yra priskirtini ir kitų institucijų kompetencijai, prašymą ar skundą gavusi institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos persiunčia jo kopiją kitoms institucijoms nagrinėti pagal jų kompetenciją. Kitos institucijos, gavusios persiustą asmens prašymą ar skundą, jį nagrinėja pagal savo kompetenciją ir atsako asmeniui, pridėdamos atsakymo kopiją prašymą ar skundą persiuntusiai institucijai.“). Savivaldybės administracija, gavusi Pareiškėjos prašymą 2022 m. birželio 10 d. nukreipė Viešosios tvarkos skyriaus vedėjo pavaduotojai D. M. Kadangi darbuotoja 2022 m. birželio 13 d. – 2022 m. birželio 17 d. atostogavo, Pareiškėjos prašymas buvo persiustas nagrinėti pagal kompetenciją 2022 m. birželio 22 d.“

8. Bendrovės 2022 m. lapkričio 29 d. rašte Seimo kontrolierei rašoma, kad:

- benamių kačių yra ne tik Palangoje, jų yra visoje Lietuvoje, kiekviename mieste ir kaime. Nekastruotos katės nevaldomai dauginasi, dalis jų suserga ir nugaišta, kaip ir kiti gyvūnai gamtoje;
- sterilizuotos ir kastruotos sulaukėjusios katės nėra gaudomos ir uždaromos gyvūnų prieglaudose;
- jei gyventojai šeria sulaukėjusias nekastruotas kates, nesirūpina, kad joms būtų atliktos kastravimo-sterilizavimo procedūros, šios palikuonis veda dar intensyviau. Todėl populiacijos dar labiau didėja;
- sulaukėjusias kates, dažniausiai savo lėšomis sterilizuoja daugelis Lietuvoje esančių gyvūnų globos organizacijų ir veterinarijos klinikų, po operacijų jos, ne vėliau kaip po 72 valandų paleidžiamos ten pat, kur buvo sugautos. Kastruotos-sterilizuotos Palangoje paleistos sulaukėjusios katės nėra bešeimininkiai gyvūnai. Todėl joms netaikomi bešeimininkių naminių ir laukinių gyvūnų gaudymo, karantinavimo, eutanazijos, utilizavimo, gyvūnų kastravimo ir sterilizavimo Palangos miesto savivaldybės teritorijoje paslaugų sutartyje numatyti reikalavimai.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

9. Lietuvos Respublikos Konstitucijos

5 straipsnis

„[...] Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

10. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Ketvirtoji knyga

4.61 straipsnis. Bepriežiūriai ir priklydę naminiai gyvūnai

„1. Asmuo, sulaikęs bepiežiūrį ar priklydusį naminį gyvūną, privalo tuojau pranešti apie tai gyvūno savininkui ir grąžinti jam gyvūną arba, jei jam nežinomas gyvūno savininkas ar jo adresas, per tris dienas pranešti apie gyvūno sulaikymą policijai ar savivaldybės institucijai.

2. Policija ar savivaldybės institucija imasi priemonių naminio gyvūno savininkui surasti ir, laikydamosi veterinarijos taisyklių, ieškojimo laiku perduoda gyvūną išlaikyti bei naudotis sulaikiusiam asmeniui arba perduoda jį išlaikyti ir naudotis artimiausiam žemės ūkio veikla užsiimančiam ir tinkamai gyvūną išlaikyti galinčiam asmeniui, jei sulaikęs naminį gyvūną asmuo neužsiima žemės ūkio veikla arba neturi sąlygų gyvūną tinkamai išlaikyti.

3. Jeigu bepiežiūrių ir priklydusių darbinių gyvulių bei galvijų (ir jų prieauglio) savininkas paaiškėja per vieną mėnesį, o smulkiųjų gyvūnų (ir jų prieauglio) – per dvi savaites nuo jų perdavimo išlaikyti ir naudotis dienos, gyvūnas grąžinamas savininkui. Šis privalo atlyginti išlaikiusiam gyvūną asmeniui visas išlaikymo išlaidas, įskaitant naudą, gautą iš naudojimosi juo.

4. Jeigu per nurodytą laiką gyvūno savininkas nepaaiškėjo, jis netenka nuosavybės teisės į tą gyvūną. Šiuo atveju gyvūnas neatlygintinai tenka jį išlaikiusio asmens nuosavybėn.“

11. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo:

- 4 straipsnis. Vietos savivaldos principai

„Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra:

[...]

5) teisėtumo. Savivaldybės institucijų ir įstaigų veikla grindžiama Konstitucija, įstatymais ir kitais teisės aktais;

6) Savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus“;

[...]

11) reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę. Savivaldybės institucijos ir įstaigos įstatymų nustatyta tvarka pagal kompetenciją privalo įvertinti ir motyvuotai atsakyti savivaldybės gyventojams ar jų atstovams į jų pateiktus pasiūlymus;

12) žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo ir gerbimo. Savivaldybės institucijų ar valstybės tarnautojų priimami sprendimai turi nepažeisti žmogaus orumo, jo teisių ir laisvių, lygių galimybių; [...];“;

- 7 straipsnis. Valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos

Valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos yra:

[...]

23) stichinių meteorologinių reiškinių, gyvūnų užkrečiamųjų ligų likvidavimo ir priežiūros programų įgyvendinimas, medžiojamųjų gyvūnų ir griežtai saugomų rūšių laukinių gyvūnų žemės ūkiui padarytos žalos ir nuostolių nustatymas; [...].“

12. Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo:

- 1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

„1. Šis įstatymas nustato valstybės ir savivaldybių institucijų kompetenciją užtikrinant gyvūnų, kaip juslių būtybių, gerovę ir apsaugą, fizinių ir juridinių asmenų, kitų organizacijų ir filialų (toliau – asmuo) pareigas gyvūnų apsaugos ir gerovės srityje, beprیزیūrių gyvūnų gerovę ir apsaugą, bešeimininkių gyvūnų populiacijos mažinimo priemones, humaniško elgesio su gyvūnais reikalavimus, kad gyvūnai būtų apsaugoti nuo žiauraus elgesio, kankinimo ir kito neigiamo poveikio ir būtų užtikrintas žmonių saugumas“;

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

[...]

2. Bepriežiūris gyvūnas – gyvūno laikytojo neprižiūrimas ūkinis gyvūnas arba gyvūnas augintinis, kuris yra už gyvūno laikytojo valdomo gyvenamojo ar negyvenamojo pastato ar kitos teritorijos ribų.

3. Bešeimininkis gyvūnas – ūkinis gyvūnas arba gyvūnas augintinis, kuris neturi savininko ar jis nežinomas arba kurio savininkas atsisakė neperduodamas jo kitam savininkui.

[...]

21. Laikinoji gyvūnų globa (toliau – laikinoji globa) – asmens veikla, kuria užtikrinama bešeimininkių ar beprیزیūrių gyvūnų gerovė ir apsauga, kol bus nustatytas jų savininkas ar laikytojas, laikantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 4.61 straipsnio 3 dalyje nustatytų terminų“;

- 3 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių institucijų kompetencija

„[...]

10. Savivaldybių administracijos:

[...]

3) organizuoja bešeimininkių gyvūnų augintinių skaičiaus mažinimo savivaldybės teritorijoje veiklą, beprیزیūrių ir bešeimininkių gyvūnų laikinąją globą, [...].“;

- 13 straipsnis. Bešeimininkiai ir bepriežiūriai gyvūnai

„1. Savivaldybės teritorijoje sugautų bešeimininkių ir bepriežiūrių gyvūnų bei bešeimininkių ir bepriežiūrių gyvūnų, apie kuriuos praneša juos sulaukę asmenys, negalintys laikyti šių gyvūnų, laikinąją globą organizuoja savivaldybės administracija savivaldybės administracijos direktoriaus nustatyta tvarka.

2. Savivaldybės administracija savivaldybės administracijos direktoriaus nustatyta tvarka pagal kompetenciją dalyvauja įgyvendinant gyvūnų globos organizacijų rengiamas bešeimininkių kačių kastravimo programas.

[...]

4. Sugautos kastruotos ir išoriniu žymeniu pažymėtos bešeimininkės katės turi būti nedelsiant paleidžiamos, išskyrus atvejus, kai įtariama, kad jos serga ar yra suluošintos.“

13. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo:

- 3 straipsnis. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai

„1. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai yra šie:

[...]

2) atvirumas. Valstybės tarnautojas turi būti atviras kitokiam požiūriui, pozityvioms iniciatyvoms, dialogui, bendradarbiavimui, naujovėms;

[...]

10) pagarba žmogui ir valstybei. Valstybės tarnautojas privalo gerbti žmogų ir pagrindines jo teises ir laisves, valstybę, jos institucijas ir įstaigas, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų ir vykdyti teismų sprendimus; [...];“

14. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatos, galiojusios 2022 m. birželio 7 d. Prašymo pateikimo Savivaldybės administracijai metu:

- 1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

„1. Šis įstatymas nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; ūkio subjektų veiklos priežiūros pagrindines nuostatas; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. [...];“

- 2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„[...]

10. Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus.

[...]

18. Viešasis administravimas – teisės aktais reglamentuota viešojo administravimo subjektų veikla, skirta teisės aktams įgyvendinti: administracinis reglamentavimas, administracinių sprendimų priėmimas, teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūra, administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas.

[...]

19. Viešoji paslauga – pagal įstatymų ir (ar) viešojo administravimo subjektų nustatytus reikalavimus vykdoma šių subjektų prižiūrima veikla, kuria sukuriamą valstybės ar savivaldybių garantuojama ir visuomenės nariams vienodai prieinama nauda.

[...]

22. Viešųjų paslaugų teikimo administravimas – įstatymų nustatyta tvarka atliekama viešojo administravimo subjektų veikla nustatant viešųjų paslaugų teikimo taisykles ir tvarką, išduodant leidimus teikti viešąsias paslaugas, steigiant atitinkamos formos juridinius asmenis arba parenkant kitus asmenis, teikiančius viešąsias paslaugas, taip pat viešųjų paslaugų teikimo priežiūra“;

- 3 straipsnis. Viešojo administravimo principai

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

[...]

4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais;

5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį;

[...]

11) skaidrumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjekto veikla turi būti vieša, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus; [...]"

- 10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas

„1. Administracinius sprendimus priimti turi teisę tik viešojo administravimo subjektai, turintys šio įstatymo nustatyta tvarka jiems suteiktus įgaliojimus.

2. Privalomus reikalavimus asmenims nustato tik teisės aktų pagrindu priimti administraciniai sprendimai.

3. Viešojo administravimo subjektai administracinius sprendimus gali priimti savo iniciatyva arba gavę asmenų prašymus ar skundus.

4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys. [...]"

- 11 straipsnis. Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas

„1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.

[...]

3. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu:

[...]

6) prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją.

4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis. [...]"

15. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (su pakeitimais), nuostatos:

„1. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo

administravimo subjektuose, taip pat subjektuose, kurie teikia viešąsias paslaugas ir nagrinėja prašymus ir skundus dėl šių viešųjų paslaugų (toliau – institucijos).

2. Nagrinėjant asmenų prašymus ir skundus ir aptarnaujant asmenis institucijose Taisyklių nuostatos taikomos tiek, kiek tų teisinių santykių nereglamentuoja įstatymai, tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai, Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar jų pagrindu priimti teisės aktai.

[...]

29. Prašymai ir skundai gali būti nenagrinėjami Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytais atvejais, taip pat kituose įstatymuose nustatytais pagrindais.

[...]

32. Prašymai ir skundai, išskyrus prašymus ir skundus, į kuriuos Taisyklių 18 punkte nustatyta tvarka galima atsakyti iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus.

[...]

35. Prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją.

36. Jei priimant ar priėmus asmens prašymą ar skundą, adresuotą vienai institucijai, paaiškėja, kad prašyme ar skunde nurodyti klausimai yra priskirtini ir kitų institucijų kompetencijai, prašymą ar skundą gavusi institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos persiunčia jo kopiją kitoms institucijoms nagrinėti pagal jų kompetenciją [...]. Kitos institucijos, gavusios persiūtą asmens prašymą ar skundą, jį nagrinėja pagal savo kompetenciją ir atsako asmeniui, pridėdamos atsakymo kopiją prašymą ar skundą persiuntusiai institucijai.

[...]

42. Į prašymą ar skundą paprastai atsakoma tokiu būdu, koku buvo pateiktas prašymas ar skundas. Jeigu asmens prašyme ar skunde buvo nurodytas būdas, kuriuo asmuo pageidauja gauti atsakymą, atsakoma nurodytu būdu. Jeigu asmuo, pateikdamas prašymą ar skundą vietoje (institucijoje), aiškiai žodžiu nurodo pageidaujamą atsakymo gavimo būdą, asmenį aptarnaujantis institucijos darbuotojas tą informaciją užfiksuoja ir asmeniui yra atsakoma jo pageidautu būdu.

[...]

45. Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį:

45.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.2. į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktuali klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka;

45.4. į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma.

[...]

47. Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

16. Veterinarijos reikalavimų gyvūnų globėjams ir globos namams, patvirtintų Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2014 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. B1-486, nuostatos:

„1. Veterinarijos reikalavimai gyvūnų globėjams ir globos namams (toliau – Reikalavimai) nustato reikalavimus gyvūnų globėjams, gyvūnų globos namams, gyvūnų globos vietoms, gyvūnų laikymo įrangai, bešeimininkių ir (ar) bepriziūrių gyvūnų laikymui, priežiūrai, gaudymui ir transportavimui bei gyvūnų apskaitos tvarką.

2. Reikalavimai netaikomi asmenims, kurie rastus bešeimininkius ir (ar) bepiežiūrius gyvūnus globoja, tačiau neužsiima tiksline jų globa (nuolat negloboja bešeimininkių ir (ar) bepiežiūrių gyvūnų ir (ar) neieško jiems naujų savininkų).

3. Reikalavimuose vartojamos sąvokos:

[...]

3.2. Gyvūnų globos vieta – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nustatyta tvarka patvirtinta gyvūnų laikymo vieta, kurioje gyvūnų globėjas laikinai globoja bešeimininkius ir (ar) bepiežiūrius gyvūnus, laiko sergančius (sužeistus) laukinius gyvūnus, kol juos bus galima išleisti į laisvę, ir neterminuotai laiko gyvūnus, kurių atsisako jų laikytojai, ir bešeimininkius ir (ar) bepiežiūrius gyvūnus pasibaigus laikinajai jų globai.

[...]

18. Gyvūnų globėjai turi:

18.1. įvertinti kiekvieno pas juos patekusio gyvūno sveikatos būklę ir duomenis apie jo sveikatos būklę įrašyti Reikalavimų 58 punkte nurodytame žurnale ar elektroninėje laikmenoje arba 59 punkte nurodytoje byloje;

[...]

18.3. užtikrinti, kad sergančiam, sužeistam ar kitaip kenčiančiam gyvūnui nedelsiant būtų suteikta veterinarinė pagalba;

18.4. užtikrinti, kad šunys, katės ir šeškai teisės aktų nustatyta tvarka reguliariai būtų vakcinuojami nuo pasiutligės pagal vakcinos gamintojo informaciniame lapelyje pateikiamus nurodymus, ir turėti tai patvirtinantį dokumentą. Rekomenduojama šunims, katėms ir šeškams reguliariai atlikti dehelmentizaciją;

[...]

18.7. nedelsiant pranešti apie, jų nuomone, galimai užkrėstą, užsikrėtusį ar sergantį pasiutlige gyvūną veterinarijos gydytojui arba teritorinei VMVT, o įtarę, kad gyvūnas užkrėstas, užsikrėtęs ar serga kita užkrečiamąja liga, išskyrus pasiutligę, pranešti veterinarijos gydytojui;

18.8. vykdyti kitus teritorinės VMVT nurodymus dėl gyvūnų sveikatos ir gerovės;

[...]

18.10. užtikrinti gyvūnų ženklimą ir registravimą bei pranešimų apie gyvūnų kaitą teikimą teisės aktų nustatyta tvarka. Rekomenduojama bešeimininkius šunis, kates ir šeškus prieš jų perdavimą naujam gyvūnų savininkui paženklinėti poodine mikroschema;

[...]

18.12. laikytis šių Reikalavimų ir Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo nuostatų.“

Vietos savivaldos institucijų teisės aktai

17. Gyvūnų laikymo Palangos miesto savivaldybės teritorijos gyvenamosiose vietovėse taisyklės, patvirtintos Savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. A1-897:

„1. Gyvūnų laikymo Palangos miesto savivaldybės teritorijos gyvenamosiose vietovėse taisyklėse (toliau – Taisyklės) nustatomos gyvūnų laikytojų pareigos, draudžiami veiksmai, bendrieji gyvūnų laikymo reikalavimai, specialieji ūkinių gyvūnų, gyvūnų augintinių, bešeimininkių ir bepiežiūrių gyvūnų laikymo reikalavimai Palangos miesto savivaldybės teritorijoje.

2. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

[...]

Bešeimininkis gyvūnas – gyvūnas, kuris neturi šeimininko ar jis nėra žinomas arba kurio savininkas atsisakė neperduodamas jo kitam savininkui.

[...]

Laikinoji gyvūnų globa (toliau – laikinoji globa) – asmens veikla, kuria užtikrinama bešeimininkių ar bepiežiūrių gyvūnų gerovė ir apsauga, kol bus nustatytas jų savininkas ar laikytojas, laikantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 4.61

straipsnio 3 dalyje nustatytų terminų.

[...]

66. Bepriežiūrių ir bešeimininkių gyvūnų gaudymą, laikinąją globą, bepiežiūrių gražinimą savininkams Palangos mieste organizuoja kompetentingos įstaigos, kurios yra sudariusios sutartis su Palangos miesto savivaldybe.

[...]

70. Draudžiama šerti bešeimininkius, bepiežiūrius, laukinius ir kitus gyvūnus viešose vietose (kiemuose, prie laiptinių, po balkonais ir kt.), bendrojo naudojimo vietose ar patalpose (rūsiuose, laiptinėse ir kt.), daugiabučių namų balkonuose, mėtant maistą, jo likučius iš balkonų, per langus ir pan.

[...]

79. Įgyvendinant gyvūnų gerovės ir apsaugos reikalavimus, šių taisyklių kontrolę vykdo Palangos miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyrius bendradarbiaudamas su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Palangos valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Palangos miesto policijos komisariatu, Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamento Palangos miesto agentūra.

[...]

81. Asmenys turi pasirūpinti arba pranešti kompetentingoms institucijoms, gyvūnų globėjams apie sužeistus, sergančius, bešeimininkius ir bepiežiūrius gyvūnus ir apie jiems žinomus žiauraus elgesio su gyvūnais atvejus. [...].“

18. Savivaldybės administracijos 2020 m. birželio 23 d. su „A“ sudarytoje Bešeimininkių naminių ir laukinių gyvūnų gaudymo, karantinavimo, eutanazijos, utilizavimo, gyvūnų kastravimo ir sterilizavimo paslaugos sutartyje Nr. 75-PS buvo nurodyta:

„[...]

5.1. Vykdytojas įsipareigoja:

[...]

5.1.3. surinkti gyvūnus pagal fizinių ir juridinių asmenų pranešimus, sudarant sąlygas ir technines galimybes fiziniams ir juridiniams asmenims atlikti išankstinę registraciją. Iš užsiregistravusių asmenų gyvūnai turi būti paimti ne vėliau kaip per 4 darbo dienas.

[...]

5.1.6. vesti bešeimininkių gyvūnų apskaitą (pildyti bešeimininkių gyvūnų apskaitos žurnalą, kitus žurnalus, nustatytus Veterinarijos reikalavimuose gyvūnų globėjams ir globos namams, patvirtintuose Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2014 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. B1-486 „Dėl Veterinarijos reikalavimų gyvūnų globėjams ir globos namams patvirtinimo ir valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2004 m. lapkričio 24 d. įsakymo Nr. B1-1015 „Dėl Veterinarijos reikalavimų gyvūnų globos namams patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais pripažinimo netekusiais galios“ (pakeista Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2015 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. B1-230);

5.1.7. užtikrinti globojamų gyvūnų šėrimą. [...].

[...]

5.1.10. organizuoti perspektyvių gyvūnų sterilizaciją;

[...]

5.1.12. perduoti bešeimininkius ir bepiežiūrius gyvūnus asmenims, pageidaujantiems tapti gyvūno globėju ar šeimininku, neimant mokesčio iš to asmens. [...].“

19. Savivaldybės administracijos 2022 m. rugsėjo 19 d. su „A“ sudarytoje Bešeimininkių naminių ir laukinių gyvūnų gaudymo, karantinavimo, eutanazijos, utilizavimo, gyvūnų kastravimo ir sterilizavimo paslaugos sutartyje Nr. (2.7.E)S1-PS-114 buvo nurodyta:

„[...]

5.1. Vykdytojas įsipareigoja:

[...]

5.1.3. surinkti gyvūnus pagal fizinių ir juridinių asmenų pranešimus, sudarant sąlygas ir technines galimybes fiziniams ir juridiniams asmenims atlikti išankstinę registraciją. Iš užsiregistravusių asmenų gyvūnai turi būti paimti ne vėliau kaip per 4 darbo dienas. [...];

[...]

5.1.6. vesti bešeimininkų gyvūnų apskaitą (pildyti bešeimininkų gyvūnų apskaitos žurnalą, kitus žurnalus, nustatytus Veterinarijos reikalavimuose gyvūnų globėjams ir globos namams, patvirtintuose Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2014 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. B1-486 „Dėl Veterinarijos reikalavimų gyvūnų globėjams ir globos namams patvirtinimo ir valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2004 m. lapkričio 24 d. įsakymo Nr. B1-1015 „Dėl Veterinarijos reikalavimų gyvūnų globos namams patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais pripažinimo netekusiais galios“ (pakeista Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2015 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. B1-230);

5.1.7. užtikrinti globojamų gyvūnų šėrimą. [...];

[...]

5.1.10. organizuoti perspektyvių gyvūnų sterilizaciją;

[...]

5.1.10.2. perduoti bešeimininkius ir bepriziūrius gyvūnus asmenims, pageidaujantiems tapti gyvūno globėju ar šeimininku, neimant mokesčio iš to asmens. [...];

[...]

5.1.11. Bešeimininkų gyvūnų gaudymas:

5.1.11.1. bešeimininkiai ir bepriziūriai gyvūnai gaudomi pagal perkančiosios organizacijos, gyventojų, policijos pareigūnų, kitų įstaigų ir organizacijų iškvietimus bei reikalavimus;

5.1.11.4. sugauti bešeimininkiai ir bepriziūriai gyvūnai transportuojami į gyvūnų globos namus; [...];

5.1.11.8. nemokamai priimti visus bešeimininkius ir bepriziūrius gyvūnus į gyvūnų globos namus, kurie buvo rasti Palangos miesto savivaldybės bendrojo naudojimo teritorijose;

5.1.11.9. gaudyti bešeimininkius ir bepriziūrius gyvūnus, surinkti iš juos sulaikiusių asmenų pagal Palangos miesto savivaldybės administracijos, gyventojų, policijos, kitų įstaigų ir tarnybų pranešimus, transportuoti gyvūnus į gyvūnų globos namus, laikinai globoti;

5.1.12. Bešeimininkų gyvūnų laikymas ir karantinavimas:

[...]

5.1.12.2. sužeistiems ar sergantiems bešeimininkiams ir bepriziūriams gyvūnams turi būti suteikta pirmoji pagalba;

5.1.12.3. visi gyvūnai, patekę į gyvūnų globos namus, per 48 val. turi būti apžiūrėti veterinarijos gydytojo;

[...]

5.1.12.5. užtikrinti, kad Paslaugų teikėjo sugauti visi bešeimininkiai ir bepriziūriai gyvūnai, kurių savininkų neįmanoma nustatyti, būtų laikinai globojami LR civilinio kodekso 4.61 straipsnio 3 dalyje nustatytais terminais ir tvarka.“

[...]

5.1.12.7. gyvūnai, [...], įtariami sergantys pasiutlige ar kita užkrečiama liga, patekę į gyvūnų globos vietą, ne mažiau kaip per 14 parų turi būti karantinuojami, išskyrus atvejus, kai, veterinarijos gydytojo sprendimu, gyvūno nereikia karantinuoti (pvz., šuo yra kliniškai sveikas ir vakcinuotas nuo pasiutligės) ir veterinarijos specialistas privalo stebėti, ar pasireiškia pasiutligės požymiai; po nustatyto termino gyvūnas, kuriam pasiutligės ar užkrečiamos ligos diagnozė nenustatyta, gali būti gražintas savininkui arba atsakingam asmeniui; neatsiradus gyvūno savininko arba atsakingo asmens, gyvūnui gali būti ieškomi nauji savininkai, o jų neatsiradus, gyvūnas neatlygintinai atitenka jį išlaikiusiam asmeniui arba atliekama gyvūno eutanazija teisės aktų nustatyta tvarka;

Tyrimui reikšminga teismų praktika

20. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje

Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytomis galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų. Konstitucinis Teismas 2000 m. birželio 30 d. nutarime konstatavo, kad valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių [...]

[...] Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...].“

Tyrimo išvados

21. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją, teisinį reglamentavimą, išvados bus pateikiamos, išskiriant šias dalis:

- 21.1. dėl benamių kačių Palangos mieste netinkamos priežiūros;
- 21.2. dėl teisės į gerą viešąjį administravimą pažeidimo.

Dėl benamių kačių Palangos mieste netinkamos priežiūros

22. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

22.1. Pareiškėja kreipėsi į Seimo kontrolierę dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų netinkamų veiksmų, nereaguojant į jos prašymą vykdyti benamių kačių Palangos miesto priežiūros funkciją.

22.2. Pagal Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo nuostatas¹ (žr. pažymos 11 punktą) savivaldybių administracijos organizuoja bešeimininkių gyvūnų augintinių skaičiaus mažinimo savivaldybės teritorijoje veiklą, bepraežiūrių ir bešeimininkių gyvūnų laikinąją globą.

22.3. Pareiškėja 2022 m. birželio 7 d. raštu kreipėsi į Savivaldybės administraciją, prašydama tarpininkauti, kad jos globojamos benamės katės būtų paimitos į gyvūnų globos namus „A“ (žr. pažymos 3 punktą). Į Pareiškėjos prašymą raštu Savivaldybės administracijos atsakymas nebuvo pateiktas. Dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo Seimo kontrolierė pasisako atskiroje išvadų dalyje (žr. pažymos 24-26 punktus).

22.4. Savivaldybės administracijos pateiktais duomenimis, Gyvūnų gerovės ir apsaugos reikalavimų Palangos mieste laikymosi ir vykdymo kontrolę vykdo Savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyrius, bendradarbiaudamas su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Palangos valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba bei Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Palangos miesto policijos komisariatu. Savivaldybė nuolat perka bešeimininkių naminių ir laukinių gyvūnų gaudymo, karantinavimo, eutanazijos, utilizavimo, gyvūnų kastravimo ir sterilizavimo Savivaldybės teritorijoje paslaugas, sudarydama sutartis su tokias paslaugas teikiančiu subjektu (žr. pažymos 8 punktą).

22.5. Palangos mieste yra daug beglobių kačių². Ši Pareiškėjos skunde nurodytą teiginį patvirtino ir Bendrovė, teikdama skundo tyrimui reikalingą informaciją.

22.6. Savivaldybės administracijos nurodytoje Bešeimininkių naminių ir laukinių gyvūnų gaudymo, karantinavimo, eutanazijos, utilizavimo, gyvūnų kastravimo ir sterilizavimo Savivaldybės teritorijoje paslaugų sutartyje (žr. pažymos 19 punktą) sutarties vykdytojas (Bendrovė) yra įpareigotas surinkti gyvūnus pagal asmenų pranešimus, transportuoti juos į gyvūnų globos namus,

¹ Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 3 straipsnio 10 dalies 3 punktas.

² <https://www.atviraklaipeda.lt/2021/07/27/gyvunu-globos-istaigos-vadove-klaipedoje-ir-palangoje-daugybe-beglobiu-kaciu/>

visus Palangos miesto savivaldybės bendro naudojimo teritorijose rastus bešeimininkius gyvūnus nemokamai priimti į gyvūnų globos namus, laikinai globoti juos, vesti bešeimininkių gyvūnų apskaitą, užtikrinti globojamų gyvūnų šėrimą, organizuoti perspektyvių gyvūnų sterilizaciją, sužeistiems ar sergantiems bešeimininkiams gyvūnams suteikti pirmąją pagalbą, užtikrinti per 48 valandas visų į gyvūnų globos namus patekusių gyvūnų veterinarinę apžiūrą; kilus įtarimui dėl gyvūno užsikrėtimo užkrečiama liga, užtikrinti ne mažiau kaip 14 parų trunkantį karantinavimą; perduoti bešeimininkius gyvūnus asmenims, pageidaujantiems tapti gyvūno globėju.

22.7. Bendrovės pateiktais duomenimis, bešeimininkių naminių ir laukinių gyvūnų gaudymo, karantinavimo, eutanazijos, utilizavimo, gyvūnų kastravimo ir sterilizavimo Palangos miesto savivaldybės teritorijoje paslaugų sutartyje numatyti reikalavimai netaikomi kastruotoms-sterilizuotoms Palangoje paleistoms sulaukėjusioms katėms (žr. pažymos 8 punktą). Bendrovė laikosi pozicijos, kad kastruotos-sterilizuotos Palangos mieste paleistos sulaukėjusios katės nėra bešeimininkiai gyvūnai, jos nėra gaudomos ir uždaromos gyvūnų prieglaudose.

22.8. Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme, ir Gyvūnų laikymo Palangos miesto savivaldybės teritorijos gyvenamosiose vietovėse taisyklėse ir nurodyta, kad bešeimininkis gyvūnas yra ūkinis gyvūnas arba gyvūnas augintinis, kuris neturi savininko ar jis nežinomas arba kurio savininkas atsisakė neperduodamas jo kitam savininkui (žr. pažymos 12 ir 17 punktus).

Atsižvelgiant į šį teisinį reguliavimą, neaišku, kuo grindžiama Bendrovės pozicija dėl sterilizuotų-kastruotų benamių kačių nelaikymo bešeimininkiais gyvūnais, kurių gerove savivaldybės įpareigoja rūpintis įstatymas (žr. pažymos 12 punktą).

22.9. Tyrimo metu gauta informacija rodo, kad Savivaldybės administracija, kuri atsakinga už bešeimininkių gyvūnų priežiūrą, ir paslaugų sutarties vykdytojas (Bendrovė) laikosi kardinaliai priešingų pozicijų dėl kastruotų-sterilizuotų benamių kačių priežiūros. Akivaizdu, kad esant nesuderintoms pozicijoms nurodytu klausimu susidaro situacija, kad kastruotoms-sterilizuotoms benamėms katėms nesuteikiamos Bešeimininkių naminių ir laukinių gyvūnų gaudymo, karantinavimo, eutanazijos, utilizavimo, gyvūnų kastravimo ir sterilizavimo Savivaldybės teritorijoje paslaugų sutartyje (žr. pažymos 6, 18 ir 19 punktus) nurodytos paslaugos (žr. pažymos 19 ir 22 punktus). Reikia pripažinti, kad ir kastruotos-sterilizuotos katės turi vidaus bei išorės parazitų, serga užkrečiamomis ligomis (įskaitant pasiutligę)³. Gausus beglobių gyvūnų būrys gali trukdyti aplinkinių namų gyventojams, teršti aplinką, sukelti nemalonų kvapą. Susirgusios katės užkrečia ir kitas gaujos kates. Benamėms katėms tenka kentėti ir gyventi nevisavertį gyvenimą⁴. Be to, įvairias ligas benamės sergančios katės gali perduoti ir žmonėms.

22.10. Pareiškėjos skunde nurodytas teiginys, kad benamės katės be pastogės, nešeriamos, šaltuoju metų laiku sergančios, tyrimo metu nebuvo nei patvirtintas, nei paneigtas.

Į Pareiškėjos skunde Savivaldybės administracijai nurodytą pasiūlymą pasirūpinti beglobių gyvūnų šėryklėlių įrengimu (žr. pažymos 2.9 papunktį) nebuvo sureaguota.

Pažymėtina, kad Vilniaus mieste jau 2017 metais buvo įrengtos benamių kačių šėryklos, padedančios kontroliuoti ir benamių kačių populiaciją⁵.

23. Apibendrinant, darytina išvada, kad nors Savivaldybės administracija teigia benamių kačių priežiūrą vykdanči, nuolat pirkdama ne tik bešeimininkių naminių, bet ir laukinių gyvūnų gaudymo, karantinavimo, eutanazijos, utilizavimo, gyvūnų kastravimo ir sterilizavimo Savivaldybės teritorijoje paslaugas (žr. pažymos 6, 18 ir 19 punktus), šios sutarties vykdytoja – Bendrovė (žr. pažymos 19 punktą) laikosi kitos pozicijos, t. y. teigdama, kad kastruotos-sterilizuotos sulaukėjusios katės nėra bešeimininkiai gyvūnai, kuriems taikytinos sutarties sąlygos. Todėl neaišku, koku būdu Savivaldybė užtikrina kastruotų-sterilizuotų benamių kačių Savivaldybės teritorijoje gerovės priežiūrą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, galima daryti išvadą, kad tyrimo metu nebuvo gauta

³ <https://www.facebook.com/71153867946/posts/10156425093282947/>

⁴ <https://www.animal.lt/lt/informacija/patarimai/kaip-padeti-benamems-katems>

⁵ <https://www.lrt.lt/naujienos/veidai/14/176075/vilniuje-bus-pastatyta-90-budu-benamems-katems>.

duomenų, patvirtinančių, jog Savivaldybės administracija užtikrintų tinkamą benamių kačių Palangos miesto savivaldybės teritorijoje priežiūrą. Todėl vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši X skundo dalis pripažintina pagrįsta.

Dėl teisės į gerą viešąjį administravimą pažeidimo

24. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

24.1. Šios skundo dalies objektas – Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmai, gavus Pareiškėjos kreipimąsi, galimai pažeidžiant teisę į gerą viešąjį administravimą.

24.2. Pareiškėja 2022 m. birželio 7 d. raštu kreipėsi į Savivaldybės administraciją:

- pažymėdama, kad globoja apie dvidešimt kačių keliose Palangos miesto vietose, nurodydama, kad visos katės sterilizuotos ir kastruotos;

- atkreipdama dėmesį į tai, kad dėl galiojančios biurokratinės tvarkos ne visi gali pasinaudoti nemokamos benamių kačių kastracijos ir sterilizacijos, kurią turi užtikrinti Bendrovė, galimybe, nes dėl kiekvienos katės reikia rašyti pareiškimą, laukti atsakymo, organizuoti transportą katės nuvežimui ir parsivežimui, mokėti už šias keliones;

- keldama klausimą dėl galiojančios tvarkos neaiškumų – pažymėdama, kad sugauti iš karto kelias benames kates yra sudėtinga, nes nėra, kur jas laikyti, o jų gaudymas kartais užtrunka; be to neaišku, ar pirma reikia rašyti pareiškimą dėl benamės katės, ar pirmiau reikia sugauti katę;

- atkreipdama dėmesį į tai, kad norintiems kastruoti ir sterilizuoti benames kates, turėtų būti supaprastintas pateikimas pas veterinarus;

- pranešdama apie 2022 m. balandžio mėnesį savo lėšomis pas veterinarą sterilizuotas dvi kates, tačiau 2022 m. birželio 7 d. kreipimosi teikimo Savivaldybės administracijai metu ir fiziškai, ir finansiškai nelengva maitinti ir gaudyti sergančias benames kates;

- prašydama Savivaldybės administracijos tarpininkauti, kad Bendrovė, su kuria Savivaldybė yra sudariusi sutartį, paimtų globoti šešias ar septynias benames kates, kurias Pareiškėja teigia globojanti.

24.3. Atsakymas Pareiškėjai į jos kreipimąsi nebuvo pateiktas nei Savivaldybės administracijos raštu, nei Bendrovės raštu.

24.4. Negavusi atsakymo į 2022 m. birželio 7 d. kreipimąsi (žr. pažymos 3 punktą), Pareiškėja kreipėsi į Seimo kontrolierę.

24.5. Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmai, gavus Pareiškėjo kreipimąsi, buvo netinkami:

24.5.1. Savivaldybės administracija 2022 m. birželio 7 d. kreipimąsi nepagrįstai vertina tik kaip prašymą paimti benames kates į gyvūnų globos namus.

Pareiškėjos 2022 m. birželio 7 d. kreipimasis vertintinas ne tik kaip prašymas suteikti benamių kačių priežiūros paslaugą, bet ir kaip prašymas suteikti konsultaciją, ir kaip siūlymas supaprastinti galiojančią tvarką dėl bešeimininkių kačių sterilizavimo, kastravimo, patekimą pas veterinarus asmenims, pageidaujantiems kastruoti ir sterilizuoti benames kates (žr. pažymos 15 punktą).

Įstatymų leidėjas įpareigoja viešojo administravimo subjektus asmenų pateiktus prašymus nagrinėti pagal kompetenciją, o atsakymus į prašymus parengti, atsižvelgiant į jų turinį (žr. pažymos 15 punktą). Išsamumo principas, kuriuo savo veikloje privalo vadovautis viešojo administravimo subjektai, reikalauja į asmens prašymą atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodant visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis remtasi, vertinant prašymo turinį (žr. pažymos 14 punktą). Viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi būti pagrįsti teisės aktų reikalavimais (žr. pažymos 14 punktą);

24.5.2. Persiuntimas, kaip jis nurodytas Viešojo administravimo įstatyme ir Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, traktuotinas kaip atsisakymas spręsti asmenų prašymuose (skunduose) nurodytus klausimus;

24.5.3. Elektroniniame laiške, kuriuo Pareiškėjos 2022 m. birželio 7 d. kreipimasis buvo persiūstas Bendrovei, nenurodytas kreipimosi persiuntimo teisinis pagrindas, nesilaikant teisėtumo principo, įpareigojančio visus savivaldybės administracijos veiksmus pagrįsti teisės aktų nuostatomis (žr. pažymos 11 punktą).

Persiuntimas, kaip jis nurodytas Viešojo administravimo įstatyme ir Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, traktuotinas kaip atsisakymas spręsti asmenų prašymuose (skunduose) nurodytus klausimus. 24.5.3. Savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus vedėjo pavaduotojos elektroniniame laiške, kuriuo Bendrovei buvo persiūstas Pareiškėjos 2022 m. birželio 7 d. kreipimasis (žr. pažymos 4 punktą), nenurodžius Pareiškėjos kreipimosi persiuntimo Bendrovei teisinio pagrindo, iš rašto turinio neaišku, kurie Pareiškėjos kreipimesi nurodyti klausimai – Bendrovės kompetencija, o kurie priskirti Savivaldybės administracijai; neaišku, ar Savivaldybės administracija kompetentinga nagrinėti Pareiškėjos 2022 m. birželio 7 d. kreipimąsi (žr. pažymos 3 punktą), ar ji tik kreipėsi į Bendrovę dėl informacijos apie vieno iš nurodytų klausimų sprendimą gavimo.

24.5.4. Pareiškėjos 2022 m. birželio 7 d. kreipimasis Bendrovei buvo persiūstas tik 2022 m. birželio 22 d., pažeidžiant Viešojo administravimo įstatyme nustatytą 5 darbo dienų terminą.

24.5.5. Nepateikus raštu atsakymų į Pareiškėjos 2022 m. birželio 7 d. kreipimesi nurodytus klausimus, buvo pažeistas viešojo administravimo subjektams nustatytas reikalavimas asmenų pateiktus prašymus nagrinėti pagal kompetenciją.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad išsamios, argumentuotos, teisės aktų nuostatomis pagrįstos informacijos nesuteikimas laiku sudaro sąlygas abejoti institucijų veiklos skaidrumu, teisėtumu (žr. pažymos 14 punktą).

24.5.6. Nepateikus Pareiškėjai atsakymo raštu nebuvo išsakyta institucijos pozicija dėl visų Pareiškėjos 2022 m. birželio 7 d. kreipimesi nurodytų klausimų;

24.5.7. Iš Savivaldybės administracijos rašto Seimo kontrolieriui taip pat neaišku, ar buvo sureaguota į Pareiškėjos kreipimesi nurodytą informaciją, nes pagal teisės aktus gavus pranešimą apie bešeimininkes kates, jos turi būti surenkamos, patikrinama jų sveikatos būklė, ir tik tuomet jos gali būti paleidžiamos.

25. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (žr. pažymos 20 punktą), kuris yra įtvirtintas Konstitucijoje (žr. pažymos 9 punktą), numatant, jog valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.

Be to, įstatymų leidėjas įpareigoja valstybės tarnautojus būti atvirais dialogui, bendradarbiavimui, gerbti žmogaus teises ir laisves, laikytis Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų (žr. pažymos 13 punktą).

26. Apibendrinant, darytina išvada, kad nėra pagrindo teigti, jog Savivaldybės administracijoje gavus Pareiškėjos 2022 m. birželio 7 d. kreipimąsi (žr. pažymos 3 punktą), buvo laikytasi tuo metu galiojusių teisės aktų reikalavimų (žr. pažymos 25 punktą). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad buvo pažeisti teisėtumo ir atsakingo valdymo principai (žr. pažymos 9, 11, 14 ir 20 punktus), Pareiškėjos teisė į tinkamą viešąjį administravimą (žr. pažymos 14 punktą), todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši X skundo dalis pripažintina pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

27. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundą dalyje dėl benamių kačių Palangos mieste netinkamos priežiūros pripažinti pagrįsta.

28. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundo dalį dėl teisės į gerą viešąjį administravimą pažeidimo pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

29. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja:

29.1. Palangos miesto savivaldybės administracijos direktoriui –

29.1.1. užtikrinti, kad šioje pažymoje konstatuoti pažeidimai (žr. pažymos 25-27 punktus) būtų pašalinti, raštu pateikiant Pareiškėjai išsamų, argumentuotą, teisės aktų nuostatomis pagrįstą atsakymą į visus Palangos miesto savivaldybės administracijoje 2022 m. birželio 7 d. gautame kreipimėsi nurodytus klausimus (žr. pažymos 3 punktą);

29.1.2. užtikrinti, kad Palangos miesto savivaldybės administracijoje gauti asmenų prašymai (skundai) būtų nagrinėjami ir atsakymai į juos pateikiami tokiu būdu, koku buvo pateiktas prašymas (skundas), įgyvendinant Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 42 punkto reikalavimus (žr. pažymos 15 punktą), teisėtumo, atsakingo valdymo bei pagarbos žmogui ir valstybei principus (žr. pažymos 9, 11, 13 ir 20 punktus).

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė